

ΕΠΤΑ ΔΕΣΜΕΣ ΜΕΤΡΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε. ΓΙΑ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΑΕΡΙΟΥ (Δεκέμβριος 2007)

Συγγραφέας: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΑΥΡΑΚΗΣ

Η Σύνοδος του ΟΗΕ για την Κλιματική Αλλαγή, που πραγματοποιείται στο Μπαλί της Ινδονησίας, θα διαρκέσει μέχρι τις 14 Δεκεμβρίου και συγκεντρώνει αντιπροσώπους από 180 χώρες του πλανήτη, μαζί με μεγάλο αριθμό διακυβερνητικών, μη κυβερνητικών οργανώσεων και ΜΜΕ και πραγματοποιείται σε κλίμα συγκρατημένης αισιοδοξίας μετά την ανακοίνωση της απόφασης της Αυστραλίας να προσχωρήσει στο Πρωτόκολλο του Κιότο. Θα ολοκληρωθεί με μια υπουργική συνεδρίαση, όπου θα παρουσιασθούν τα αποτελέσματα της Συνόδου.

Στη διάρκεια των εργασιών της αναμένεται να συζητηθούν τα αποτελέσματα των επιστημονικών εκτιμήσεων για τις εξελίξεις στο τομέα της κλιματικής αλλαγής και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τον έλεγχο της, καθώς προσεγγίζει το τέλος της-περιόδου επίτευξης των στόχων του Πρωτοκόλλου του Κιότο (2012).

Η πρόσφατη έκθεση (4th Assessment Report) της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) παρουσίασε αδιαμφισβήτητα στοιχεία για τη θέρμανση της ατμόσφαιρας του πλανήτη εξαιτίας ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, επισημαίνοντας ταυτοχρόνως τις αρνητικές επιπτώσεις που θα προκύψουν για την ανθρωπότητα αν αυτή η κατάσταση συνεχισθεί. Η IPCC επισημαίνει ότι η μέση θερμοκρασία στον πλανήτη αυξήθηκε κοντά 0,75ο C σε σχέση με το 1850 και ο ρυθμός αύξησης είναι πλέον μεγαλύτερος από αυτόν που είχε προβλέψει στην προηγούμενη έκθεσή της. Αυτό σημαίνει ότι, αν δεν καταστεί δυνατή η εφαρμογή ενός αποτελεσματικού σχεδίου σε παγκόσμια κλίμακα, στο τέλος του αιώνα η αύξηση της θερμοκρασίας θα μπορούσε να κυμανθεί στη χειρότερη περίπτωση στους 6ο C.

Μια αναλυτική και τεκμηριωμένη παρουσίαση των αρνητικών εξελίξεων που παρατηρούνται τα τελευταία δώδεκα χρόνια (1995-2006), τα οποία χαρακτηρίζονται ως τα πλέον θερμά στη διάρκεια των υφιστάμενων μετρήσεων από το 1850, δείχνει τις ήδη αρνητικές εξελίξεις στα θέματα της τήξης των πάγων, της ανόδου της στάθμης των θαλασσών, των βροχοπτώσεων, της εμφάνισης ακραίων καιρικών

φαινομένων κ.λπ. Η έκθεση της IPCC επισημαίνει ότι οι παγκόσμιες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (GHG) που οφείλονται σε ανθρώπινες δραστηριότητες έχουν αυξηθεί σημαντικά σε σχέση με την προβιομηχανική περίοδο και ότι το 70% της αύξησης αυτής διαπιστώνεται την περίοδο 1970-2004.

Από τα GHG, το πλέον σημαντικό αέριο είναι το CO₂, οι εκπομπές του οποίου αυξήθηκαν σε ποσοστό 80% το διάστημα 1970-2004. Αυτές οι συγκεντρώσεις που διαμορφώνουν τον πυρήνα του προβλήματος οφείλονται κατά κύριο λόγο στη χρήση ορυκτών καυσίμων για παραγωγή ενέργειας (56,6%) και στην αποψίλωση των δασών (17,3%). Για την IPCC δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η αιτία για τις διαπιστούμενες αρνητικές εξελίξεις ευρίσκεται στις ανθρώπινες δραστηριότητες κι ακόμη ότι η συνέχιση των εκπομπών GHG με αυτούς ή μεγαλύτερους ρυθμούς θα προκαλέσει περαιτέρω θέρμανση της επιφάνειας του πλανήτη, με αποτέλεσμα οι παγκόσμιες κλιματικές αλλαγές στη διάρκεια του παρόντος αιώνας να είναι ισχυρότερες του προηγούμενου.

Κατά την IPCC δεν υπάρχει αμφιβολία ότι, αν οι εκπομπές GHG συνεχισθούν με τους ίδιους ρυθμούς, θα έχει ως αποτέλεσμα μια σειρά αρνητικών επιπτώσεων σε ολόκληρο τον πλανήτη, και φυσικά στην Ευρώπη, όπου θα πρέπει να αναμένεται αύξηση των πλημμύρων, μείωση των χιονισμένων περιοχών, διάβρωση εδαφών, μείωση αποθεμάτων νερού στις νότιες περιοχές, με αρνητικές επιπτώσεις στις αγροτικές καλλιέργειες, στην παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας, στον τουρισμό κ.λπ., ενώ οι υψηλές θερμοκρασίες στη διάρκεια του θέρους θα έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία των ανθρώπων, στις οικονομικές τους δραστηριότητες και στην ενίσχυση των πιθανοτήτων εκδήλωσης μεγάλων πυρκαγιών στα δάση.

Η IPCC επισημαίνει ότι η κλιματική αλλαγή δεν περιλαμβάνει μόνο αύξηση της θερμοκρασίας και βίαια καιρικά φαινόμενα, αλλά και αύξηση της στάθμης της θάλασσας, με δυσμενείς επιπτώσεις στη διατήρηση των υφιστάμενων ακτογραμμών και, φυσικά, στις οικονομικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται κατά μήκος αυτών. Ο έλεγχος και η αποτροπή των διαγραφόμενων αρνητικών εξελίξεων απαιτούν την ανάπτυξη ενός οδικού χάρτη για τη μετα-Κιότο εποχή, που αρχίζει μετά το 2012 και η οποία, σύμφωνα με την Ε.Ε., θα πρέπει να έχει στόχο, η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη να μην υπερβεί τους 2ο C σε σχέση με την προβιομηχανική περίοδο.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της E.E., ένας τέτοιος στόχος σημαίνει ότι οι παγκόσμιες εκπομπές θα κορυφωθούν στη διάρκεια των επόμενων 10-15 ετών και μετά θα μειωθούν μέχρι το 2050 στο 50% της στάθμης του 1990, ως αποτέλεσμα των μέτρων που θα εφαρμοσθούν. Για την επίτευξη αυτού του φιλόδοξου και ταυτόχρονα αναγκαίου στόχου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει επτά δέσμες μέτρων.

Η πρώτη αναφέρεται στην ανάγκη δέσμευσης όλων των ανεπτυγμένων χωρών για μείωση των εκπομπών τους μέχρι το 2020 κατά 30%, σε σχέση με το 1990, μία πρόταση που κατά κύριο λόγο απευθύνεται πλέον προς τις ΗΠΑ.

Η δεύτερη αναφέρεται στην ανάγκη ενσωμάτωσης στις προσπάθειες μείωσης των εκπομπών των αναπτυσσόμενων χωρών, και ιδιαίτερα της Κίνας και της Ινδίας, προς τις οποίες αναγνωρίζεται ότι θα πρέπει να παρασχεθεί μια σειρά από κατάλληλα κίνητρα.

Η τρίτη περιλαμβάνει την ανάπτυξη των αγορών εκπομπών CO₂ και των συναφών προς αυτές δραστηριοτήτων και μηχανισμών, και ιδιαίτερα αυτών της καθαρής ανάπτυξης (CDM), με σκοπό την προώθηση των σχετικών επενδύσεων και εμπορικών συναλλαγών.

Η τέταρτη δέσμη περιλαμβάνει την ενίσχυση της συνεργασίας στην έρευνα, την ανάπτυξη και τη διάδοση καθαρών τεχνολογιών, καθώς τα αποτελέσματα στον τομέα αυτόν εκτιμάται ότι θα επιδράσουν καθοριστικά στην επιτυχία του όλου εγχειρήματος.

Η πέμπτη αφορά την ανάγκη να αντιμετωπισθούν οι εκπομπές που προέρχονται από τις θαλάσσιες και εναέριες μεταφορές, οι οποίες αυξάνονται με εντατικούς ρυθμούς.

Η έκτη σχετίζεται με την ανάγκη αντιμετώπισης του προβλήματος της καταστροφής των δασών, και ιδιαιτέρως της ανάπτυξης μιας δέσμης κινήτρων προς τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Τέλος, η έβδομη αναφέρεται στην ανάγκη να σχεδιαστούν και να εφαρμοστούν μέτρα για την ανακούφιση των ασθενέστερων αναπτυσσόμενων χωρών από τις

αρνητικές επιπτώσεις της πραγματοποιούμενης κλιματικής αλλαγής.

Οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ασφαλώς και τη διατηρούν στην πρωτοπορία των προσπαθειών για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Προσπάθειες που, όπως βάσιμα υποστηρίζεται, συνδυάζονται και με τη δυνατότητα της ταυτόχρονης ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας. Στον επίλογο του άρθρου παραμένει εκκρεμής η ελληνική περίπτωση όπου, παρά τις ορατές αρνητικές μεταβολές (πυρκαγιές δασών, μείωση βροχοπτώσεων, έντονα καιρικά φαινόμενα), εμφανίζεται σημαντικό έλλειμμα κατανόησης και αντιμετώπισης του προβλήματος. Η Ελλάδα δεν θα επιτύχει τον στόχο για περιορισμό της αύξησης των εκπομπών CO2 μέχρι το 2012 στο +25%, σε σχέση με το 1990, ενώ μία σειρά από πολιτικές παραμένουν ανεφάρμοστες.

Η Σύνοδος στο Μπαλί και οι πρόσφατες αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την κλιματική αλλαγή, η διαρκώς επιδεινούμενη κατάσταση στις πόλεις και τις επαρχίες της χώρας, η μνήμη των πρόσφατων πυρκαγιών στα δάση και των συνακόλουθων καταστροφών, καθιστούν διαρκώς περισσότερο επιτακτική την ανάγκη για τη διαμόρφωση και εφαρμογή μιας περισσότερο αποτελεσματικής πολιτικής για τα θέματα αυτά. Η κλιματική και περιβαλλοντική απειλή στρέφεται κατά του ανθρώπου και, αν κάτι απειλείται, αυτό είναι η οικονομική του ευμάρεια και η ίδια η ζωή του. Η απειλή είναι πλέον ορατή και η ανάγκη αντιμετώπισης της άμεση.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «Ο Κόσμος του Επενδυτή» στις 8-9 Δεκεμβρίου 2007, σ. 41.